

ความเป็นกลางในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง สภาพการเมืองระหว่างประเทศมีลักษณะเป็นการเผชิญหน้ากันระหว่างค่ายแห่งอำนาจสองขั้ว คือ สหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นผู้นำของค่ายโลกเสรี และสหภาพโซเวียต ซึ่งเป็นผู้นำของค่ายคอมมิวนิสต์ ทั้งสองค่ายต่างแข่งขันกันสร้างอิทธิพลชักนำให้ประเทศต่าง ๆ มาสังกัดค่ายของตน ด้วยการชักจูงวิธีต่าง ๆ กัน สภาพการเมืองระหว่างประเทศดังกล่าว เป็นผลให้ประเทศเล็ก ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีทางเลือกในการกำหนดนโยบายของประเทศ 2 ทาง คือ เลือกสังกัดค่ายใดค่ายหนึ่ง และวางตัวเป็นกลางโดยไม่ยอมสังกัดค่ายใดค่ายหนึ่ง

อย่างไรก็ตาม ประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคนี้ (ยกเว้นไทย) ซึ่งเคยตกอยู่ภายใต้การปกครองของมหาอำนาจจักรวรรดินิยม เมื่อได้รับการปลดปล่อยให้เป็นเอกราชแล้ว ทุกประเทศ (ยกเว้นฟิลิปปินส์ รวมทั้งไทยด้วย) ต่างได้พยายามหลีกเลี่ยงความขัดแย้งของมหาอำนาจทั้งสองด้วยการไม่ยอมสังกัดค่ายใด ความเป็นกลางทางการเมืองได้สร้างความหวังให้แก่ผู้นำของประเทศในการตัดสินใจนำมากำหนดเป็นแนวนโยบายต่างประเทศ สาเหตุสำคัญของความเป็นกลางเป็นที่เข้าใจกันในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ว่าเป็นเสรีภาพในการกำหนดนโยบายต่างประเทศได้อย่างอิสระ และเชื่อกันว่าจะเป็นทางสายกลางที่จะช่วยให้ประเทศสามารถรักษาเอกราชไว้ได้ ในท่ามกลางสถานการณ์ที่ขบขึงคับอยู่

ประเทศที่พยายามวางตัวเป็นกลางโดยไม่ยอมสังกัดค่ายใด ได้แก่ พม่า อินโดนีเซีย กัมพูชา มาเลเซีย สิงคโปร์ และ ลาว แต่โดยทางปฏิบัติมักปรากฏว่าทุกประเทศยกเว้นพม่า ไม่อาจวางตัวเป็นกลางได้อย่างเคร่งครัดโดยตลอด นับตั้งแต่ได้แสดงเจตนารมณ์โดยการประกาศนโยบายเป็นกลาง กล่าวคือ ในทางปฏิบัติมักจะเอนเอียงไปสนับสนุนค่ายใดค่ายหนึ่งอยู่บ้าง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ระหว่างประเทศ อิทธิพลของพรรคการเมือง ความเชื่อของผู้นำ และปัญหาภายในประเทศ เป็นต้น

ในการศึกษาความเป็นกลางในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อาจแยกพิจารณาความเป็นกลางได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1. ความเป็นกลางแบบวางเฉย
2. ความเป็นกลางแบบไม่วางเฉย

ความเป็นกลางแบบวางเฉย กลุ่มประเทศที่ดำเนินนโยบายเป็นกลางเช่นนี้ ได้แก่ พม่า มาเลเซีย สิงคโปร์ ความเป็นกลางของพม่าอาจถือเป็นแบบฉบับความเป็นกลางของประเทศกลุ่มนี้ ทั้งนี้เนื่องจากพม่าสามารถรักษาความเป็นกลางได้โดยไม่เอนเอียง ในขณะที่การวางตัวเป็นกลางของมาเลเซียและสิงคโปร์มีลักษณะเอนเอียงไปทางฝ่ายตะวันตก เช่น การเป็นพันธมิตรทางทหารร่วมกับประเทศในเครือจักรภพ

พม่าได้ยึดถือนโยบายเป็นกลางโดยไม่ผูกพันกับค่ายใดมาตั้งแต่ได้รับเอกราช โดยประกาศนโยบายเป็นกลาง แยกตัวโคกเคี้ยวจากสถานการณ์ระหว่างประเทศ และสร้างความเชื่อต่อระหว่างประเทศ ความเป็นกลางของพม่ามีลักษณะเป็นจริงแน่นอนยิ่งขึ้น เมื่อนายพลเนวินได้ทำการปฏิวัติ เมื่อเดือนมีนาคม ค.ศ. 1962 พม่าได้ประกาศยึดถือนโยบายเป็นกลางอย่างเคร่งครัดยิ่งไปกว่าเดิม ทั้งนี้เพราะพม่าเชื่อว่าการดำเนินนโยบายเป็นกลางอย่างเคร่งครัด จะนำไปสู่ลัทธิสังคมนิยมแบบพม่า (Burmese Way To Socialism) จะเป็นผลให้พม่าสามารถพัฒนาประเทศได้สำเร็จ ลักษณะความเป็นกลางของพม่าปรากฏชัดแจ้งในสุนทรพจน์ของนายพลเนวิน ในปี ค.ศ. 1965 ซึ่งมีสาระสำคัญว่า

...พม่าจะต้องมีสัมพันธภาพกับประเทศอื่นด้วยการสถาปนาสัมพันธภาพ และหลีกเลี่ยงเจตนาร้ายต่อกัน นี่คือนโยบายซึ่งเป็นสิ่งที่ตั้งงามและจะต้องปฏิบัติตาม แต่ในทางปฏิบัติเป็นเรื่องยาก พม่าควรได้รับการยอมรับว่า สหภาพพม่ามีความเข้มแข็งและยังเป็นการยากที่จะมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในชาติอย่างสมบูรณ์ในทางปฏิบัติ ดังนั้น ในการดำเนินสัมพันธภาพของพม่า พม่าจะไม่คิดคัดค้านผลประโยชน์จากชาติอื่น แต่พม่าก็จะไม่ยอมให้ชาติอื่นคัดค้านผลประโยชน์จากพม่า พม่าจะดำเนินความสัมพันธ์ฉันพี่น้องกับประเทศ

อื่น ๆ อย่างหักเหเดียวกัน และเป็นสิ่งแน่นอนว่า ความสัมพันธ์ของพม่ายอมแน่นแฟ้นเป็นพิเศษสำหรับประเทศที่มีนโยบายคล้ายกัน แม้ในความสัมพันธ์อันแน่นแฟ้นต่อกัน จะมีความกระทบกระทั่งต่อกันซึ่งอาจนำไปสู่การเข้าใจผิดต่อกันได้ พม่าจึงต้องพยายามดำเนินนโยบายต่างประเทศด้วยความรอบคอบและอดกลั้น

อนึ่ง ทั้งค่ายตะวันออกและตะวันตก ต่างมีลักษณะเด่นสำคัญเฉพาะของตนเช่นเดียวกับประเทศที่ยากจน พม่าจะไม่บอกว่าการกระทำของค่ายใดถูกหรือไม่ แต่พม่าจะศึกษาถึงจุดมุ่งหมายของค่ายทั้งสอง และจะเลือกนำมาพิจารณาเฉพาะที่เห็นว่าเป็นประโยชน์แก่ประเทศพม่า ส่วนที่เป็นข้อบกพร่องไม่คั้นนั้น พม่าก็จะละทิ้งโดยไม่สนใจ และไม่กล่าวร้ายต่อค่ายใด ๆ ¹

ถ้าพิจารณาคำกล่าวนี้อย่างละเอียด จะเข้าใจถึงเจตนารมย์ที่แท้จริงของพม่าหลายประการคือ เจตนารมย์ที่จะยึดถือหลักการอยู่ร่วมกันโดยสันติ ไม่หวังจะพึ่งพาความช่วยเหลือเพื่อตัดทวงประโยชน์ ความพยายามก็คึกกันปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศออกไปจากการรักษาความอยู่รอดในโลกของความเป็นจริงของพม่า เพื่อมิให้เข้ามาเกี่ยวพัน ซึ่งอาจมีผลกระทบกระเทือนต่อประเทศ พม่าได้เน้นถึงความพยายามที่จะรักษาความสัมพันธ์กับสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งพม่ามีความหวั่นเกรงอยู่มาก

เนื่องจากพม่ายึดถือความเป็นกลางทางการเมืองอย่างเคร่งครัดคั้งกล่าวมาแล้ว พม่าจึงหลีกเลี่ยงไม่ยอมเข้าร่วมกลุ่มสัมพันธ์มิตรทหาร แม้แต่กลุ่มพันธมิตรทางเศรษฐกิจและวิชาการ แต่มีลักษณะการเมืองปนอยู่บ้าง คั้งจะเห็นได้ว่าพม่าเป็นสมาชิกเฉพาะสหประชาชาติและองค์การในเครือเท่านั้น

¹ Muang Muang, Burma and General Ne Win (Bombay: Asia Publishing House, 1969), pp. 131-132.

แบบฉบับการดำเนินนโยบายของพม่า ก็คือ การทูตอย่างสงบ ความช่วยเหลือ และความเคารพต่อกันอย่างทักเทียม การสร้างสรรค์โดยไม่ประสงค์จะแสดงบทบาทยิ่งใหญ่ เชื้อมั่นและสนับสนุนองค์การสหประชาชาติ ซึ่งมีความสำคัญต่อความเข้มแข็งและความเคารพในตนเองของชาติ

ความเป็นกลางแบบไม่วางเฉย กลุ่มประเทศที่ดำเนินนโยบายเป็นกลาง เช่นนี้ ได้แก่ อินโดนีเซีย กัมพูชา ซึ่งต่างก็เป็นแบบฉบับของความเป็นกลางประเภทนี้ ในที่นี้ แต่โดยทางปฏิบัติ การวางตัวเป็นกลางของประเทศทั้งสองมักจะเอนเอียงไปยังค่ายใดค่ายหนึ่งเสมอ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากความเอนเอียงของอินโดนีเซียมีลักษณะไม่เด่นชัดเป็นทางการนัก และสามารถรักษาความเป็นกลางไว้ได้เคร่งครัดกว่ากัมพูชา จึงได้นำความเป็นกลางของอินโดนีเซียเป็นแบบฉบับในการศึกษา

นับแต่อินโดนีเซียได้รับเอกราช อินโดนีเซียก็ได้ประกาศนโยบายของอินโดนีเซียเป็นอิสระและเข้มแข็ง มีจุดหมายเพื่อสันติภาพ ตามนโยบายนี้มีปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับนโยบายต่างประเทศของอินโดนีเซีย จะได้รับการพิจารณาตามสภาพและเนื้อหา ซึ่งการกระทำดังกล่าวจะต้องสอดคล้องกับผลประโยชน์ของชาติและเจตนารมณ์แห่งการอยู่ร่วมกันโดยสันติ¹ อินโดนีเซียให้ความสนใจและพิจารณาปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการเมืองระหว่างประเทศด้วยความเป็นธรรม และพยายามใช้อิทธิพลที่มีอยู่ช่วยแก้ไขปัญหาลุล่วงด้วยสันติวิธี² อินโดนีเซียจึงมีบทบาทในการร่วมมือและดำเนินการในระดับภูมิภาคและระดับโลกเสมอ รัฐบาลอินโดนีเซียมักจะใช้เหตุผลของตนพิจารณาปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งมีส่วนกระทบกระเทือนผลประโยชน์ของอินโดนีเซีย และมักจะวิจารณ์การกระทำของมหาอำนาจว่าฝ่ายใดทำผิดหรือถูก

005989

¹ กระมล ทองธรรมชาติ, นโยบายต่างประเทศอินโดนีเซีย (พระนคร : โรงพิมพ์สังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2514), หน้า 43.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 42.

เมื่อประธานาธิบดีซูฮาร์โตเป็นผู้นำสืบต่อมา ก็ได้ประกาศสนับสนุนนโยบาย
ต่างประเทศแบบอิสระและเข้มแข็งและไม่ผูกพันกับค่ายใดต่อไป¹ ขณะเดียวกันได้ยึด
หลักการ "เอเชียแก้ปัญหาของเอเชีย" (Asian solution for Asian pro-
blems)² ก็จะเห็นได้จากอินโดนีเซียมีนโยบายต่อต้านการรวมกลุ่มสัมพันธมิตรทาง
ทหารที่มีประเทศมหาอำนาจนอกเอเชียอาศัยร่วมด้วย แต่อินโดนีเซียมีนโยบายรวม-
มือและส่งเสริมองค์การส่วนภูมิภาคที่ไม่เกี่ยวข้องกับการทหาร แต่เป็นความร่วมมือทาง
เศรษฐกิจและวัฒนธรรม เช่น องค์การอาเซียน (ASEAN) เป็นต้น และอินโดนีเซียจะ
ยึดหลักการบันดุง (Bandung principles) ที่กำหนดไว้ว่า "จะไม่มี การแทรกแซง
ปัญหาภายในของประเทศอื่น ๆ"³ โดยหวังว่าประเทศอื่นก็จะปฏิบัติต่ออินโดนีเซียเช่น
เดียวกัน อินโดนีเซียจะเปิดความสัมพันธ์ทางการทูตกับทุกประเทศในโลก โดยไม่คำ-
นึ่งถือลัทธิการเมืองใด ทั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจภายในประเทศที่ถูกรุ
โทรมมาตั้งแต่สมัยประธานาธิบดีซูการ์โน โดยยอมรับความช่วยเหลือจากต่างประเทศ
โดยไม่มีข้อผูกพันทางการเมือง และส่งเสริมความร่วมมือทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศ
ตะวันออกและกลุ่มประเทศคอมมิวนิสต์⁴

ลักษณะดังกล่าวจะเห็นได้จาก "หลักการสำคัญของนโยบายต่างประเทศ
อินโดนีเซีย" ในคำแถลงการณ์ของประธานาธิบดีซูฮาร์โต เมื่อ 16 สิงหาคม ค.ศ.
1970 ดังนี้⁵

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 53.

² J.M. Van der Kroef, Indonesia Since Sukarno (Singapore: Asia Pacific Press, 1971), p. 184.

³ "Far Eastern Economic Review Year Book," 1967, p. 217.

⁴ Van der Kroef, op. cit., pp. 190-191.

⁵ "Far Eastern Economic Review Year Book," 1971, p. 183.

1. อินโดนีเซียจะส่งเสริมและใช้ประโยชน์จากบทบาทของอินโดนีเซียในองค์การระหว่างประเทศในระดับรัฐบาล และในระดับอื่น ๆ ที่มีในระดับรัฐบาล
2. อินโดนีเซียจะส่งเสริมความร่วมมือกับกลุ่มประเทศไม่ผูกพันฝ่ายใด และกลุ่มประเทศเอเชีย-แอฟริกัน
3. อินโดนีเซียจะเสริมสร้างฐานะของตนเองให้อยู่ในศูนย์กลางระหว่างกลุ่มประเทศตะวันออกและกลุ่มประเทศคอมมิวนิสต์ โดยให้สอดคล้องกับนโยบายอิสระและเข้มแข็ง

ความเป็นกลางของลาว มีลักษณะพิเศษแตกต่างไปจากความเป็นกลางตามแบบฉบับดั้งเดิมข้างต้น กล่าวคือ กรณีของลาวเป็นการถูกกำหนดให้เป็นกลาง ซึ่งเกิดจากความพยายามร่วมกันของประเทมหาอำนาจที่มีอิทธิพลและมีส่วนเกี่ยวข้องกับในลาวและปัญหาอินโดจีนที่จะเสริมสร้างเสถียรภาพของลาว ซึ่งเป็นประเทศที่มีความแตกแยกทางการเมืองจนเกิดการรบพุ่งกันยืดยื้อ เริ่มตั้งแต่ข้อตกลงเงินว่า ค.ศ. 1954 ก็ได้กำหนดให้มีพิธีสารต่อท้ายเกี่ยวกับลาว กำหนดนโยบายต่างประเทศของลาวให้เป็นกลาง โดยมีใจความสำคัญว่า มีให้พันธมิตรทางการทหารกับประเทศใด หรือมีให้มือกองกำลังต่างประเทศเข้ามาอยู่ในลาว ไม่ว่าจะควยเหตุผลใด หรือแม้แต่รับการช่วยเหลือจากต่างประเทศว่า มีลักษณะเป็นทางทหารโดยซัดักก็ได้ ทั้งนี้ นอกเสียจากการรักษาอิสรภาพของลาวเท่าที่จำเป็น ตามที่กฎบัตรสหประชาชาติกำหนดไว้ให้ทุกประเทศในโลกจะพึงมีได้ ข้อสำคัญที่สุดก็คือ ลาวจะต้องไม่รุเห็นเป็นใจให้ประเทศใดมาใช้พื้นที่ของลาว เพื่อเป็นทางผ่านสำหรับโจมตีอีกประเทศหนึ่ง ซึ่งจะเห็นได้ชัดว่าเป็นการพยายามที่จะป้องกันลาวมิให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการพิพาทระหว่างเวียตนามทั้งสองฝ่าย แต่ข้อตกลงเงินว่า ค.ศ. 1954 นี้ ไม่มีผลแต่ประการใด เมื่อเวียตนามทั้งสองเกิดทำสงครามกันขึ้น เวียตนามเหนือก็ใช้ดินแดนลาวเป็นเส้นทางผ่านทันที และนอกจากนั้น ยังร่วมมือกับฝ่ายประเทศลาวซึ่งนิยมคอมมิวนิสต์พยายามทำลายเสถียรภาพของรัฐบาลกลางลาว และแบ่งแยกดินแดนลาวที่ใช้เป็นทางผ่านไปเวียตนามใต้ให้อยู่ในความควบคุมและปกครองของฝ่ายคอมมิวนิสต์อย่างเต็มที่

สถานการณ์ในลาวได้เลวร้ายลงจนกระทั่งเมื่อปี ค.ศ. 1962 จึงได้มีการประชุมเซนกรณีเงินว่าอีกครั้งหนึ่ง เพื่อหาทางแก้ปัญหาลาว รัฐบาลลาวได้ประกาศความเป็นกลาง

ของตนเองไว้ในคำปฏิญญา ฉบับลงวันที่ 9 กรกฎาคม ค.ศ. 1962¹ และที่ประชุมเจนีวา ก็ได้ตกลงใช้การกำหนดให้ลาวเป็นกลาง เป็นทางออกอีกครั้งหนึ่ง ในวันที่ 23 กรกฎาคม ค.ศ. 1962 โดยมีการกำหนดหน้าที่ของรัฐบาลกลางอย่างเคร่งครัด ให้ดำเนินนโยบายเป็นกลางทั้งทางทหารและทางการเมือง คือ มิให้เข้าร่วมวงการใดที่มีลักษณะทางการเมือง เอนเอียงไปทางฝ่ายใด นอกจากนั้น ประเทศมหาอำนาจและประเทศที่เกี่ยวข้องกับลาว ที่เข้าประชุม ณ นครเจนีวาทั้ง 13 ประเทศ ก็ได้ตกลงรับเอาคำปฏิญญาว່าคว่าความเป็นกลางของลาวเข้าร่วมไว้ในความตกลงด้วย ซึ่งได้ทำขึ้นในลักษณะเป็นคำปฏิญญาว່าคว่า ภาคั ทั้ง 13 ประเทศจะเป็นผู้ค้ำประกันความเป็นกลางของลาว รวมทั้งได้มีการตั้งคณะกรรมการควบคุมระหว่างประเทศ ซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนของอินเดีเย แคนาดาและโปแลนด์ เพื่อควบคุมดูแลความเป็นกลางและการละเมิดความเป็นกลางของลาว²

ความเป็นกลางรูปอื่นที่ปรากฏในภูมิภาคนี้ได้แก่ ข้อเสนอกำหนดภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ให้เป็นกลาง ซึ่งแนวความคิดนี้ ดร.ตน อีสเมล รองนายกรัฐมนตรีมาเลเซียได้เคยเสนอต่อที่ประชุมสภามาเลเซียในเดือนมกราคม ค.ศ. 1968 แต่มิได้รับความสนใจจากคณะรัฐบาลของตงกุกอับดุลราห์มาน จนถึงสมัยคณะรัฐบาลชุกตอนอับดุลราชัก จึงได้ยอมรับนำมาเป็นหลักในการดำเนินนโยบายต่างประเทศประการหนึ่ง³

¹ ชวชัย วรุฒเสณี, "ปัญหาความเป็นกลางของลาว" (วิทยานิพนธ์ชั้นปริญญาโท, คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2515) หน้า 43-44.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 44.

³ T.T.B. Koh, The Neutralization of Southeast Asia (Singapore: The Commonwealth Society of Singapore), p. 7.

ข้อเสนอที่กำหนดภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ มีจุดมุ่งหมายให้ภาคพื้นเอเชียอาคเนย์เป็นอิสระจากการแทรกแซง และการแข่งขันของมหาอำนาจ ปลอดภัยจากความตึงเครียด และได้รับบริการค้าประกันความเป็นกลาง เอกราช และบูรณภาพจากประเทศมหาอำนาจ มาเลเซียเชื่อว่าข้อเสนอนี้จะช่วยแก้ไขปัญหาระยะยาวเพื่อสันติภาพและเสถียรภาพในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แต่การที่ข้อเสนอจะบรรลุผลได้นั้น จะต้องสามารถยอมรับผลประโยชน์อันชอบธรรมของประเทศมหาอำนาจทั้งหมดที่เกี่ยวข้อง เช่นเดียวกับผลประโยชน์ของประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้¹

มาเลเซียได้นำข้อเสนอการกำหนดเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ให้เป็นกลาง เสนอต่อที่ประชุมระดับรัฐมนตรีต่างประเทศของประเทศกลุ่มอาเซียน² เมื่อวันที่ 2 ตุลาคม ค.ศ. 1971 ณ กรุงนิวยอร์ก ซึ่งผู้แทนประเทศสมาชิกต่างเห็นชอบด้วยกับข้อเสนอดังกล่าว และจัดให้มีการประชุมกันอีกครั้งหนึ่งในวันที่ 26 - 27 พฤศจิกายน ค.ศ. 1971 ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ โดยมีความมุ่งหมายที่จะพยายามดำเนินการขั้นต้นเท่าที่จำเป็น เพื่อให้ได้มาซึ่งการยอมรับว่า ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นเขตสันติภาพ เสรีภาพ และความเป็นกลาง ผลปรากฏว่า ผู้แทนประเทศสมาชิกโคลงนามร่วมกันในปฏิญญา กัวลาลัมเปอร์ว่าด้วยการกำหนดให้ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นเขตแห่งสันติภาพ เสรีภาพ และความเป็นกลาง ซึ่งเป็นแต่เพียงประกาศเจตนารมณ์ร่วมกันเท่านั้น โดยมีได้มีการตกลงจะดำเนินการขั้นต่อไปเพื่อให้บรรลุผลแต่ประการใด ทั้งนี้ เนื่องจากบรรดาประเทศสมาชิก ยกเว้นมาเลเซียซึ่งประสงค์จะเป็นกลาง จำเป็นต้องศึกษาหาทางเพื่อให้สอดคล้องกับผลประโยชน์ของตน จึงยังไม่สามารถตกลงกันที่จะดำเนินการต่อไปได้ ความหวังของมาเลเซียจึงยังไม่อาจบรรลุผลได้ในขณะนี้

¹ Foreign Affairs, Malaysia (Vol. V, No. 3, Malaysia: Ministry of Foreign Affairs; 1972), p. 53.

² สมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (อาเซียน) ประกอบด้วยประเทศสมาชิก 5 ประเทศ คือ ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย มาเลเซีย สิงคโปร์ และไทย

แนวความคิดกำหนดภูมิภาคเอเชียให้เป็นกลางนี้ มีลักษณะคล้ายคลึงกับข้อเสนอ การกำหนดอินโดจีนให้เป็นกลาง ของประธานาธิบดีเคอร์โกลแห่งฝรั่งเศส ซึ่งเสนอเป็น ทางการในโอกาสที่เดินทางไปเยือนกัมพูชา ระหว่างวันที่ 30 สิงหาคม ถึงวันที่ 2 กันยายน ค.ศ. 1966 ถึงสุนทรพจน์มีใจความสำคัญว่า ฝรั่งเศสเชื่อว่าการที่สันติภาพจะกลับคืนสู่อินโดจีนได้นั้น จำเป็นจะต้องมีการตกลงทางการเมืองร่วมกัน เช่นเดียวกับในปี ค.ศ. 1954 ข้อตกลงดังกล่าวจะต้องมีจุดมุ่งหมายที่จะสถาปนาและค้ำประกันความเป็นกลางของอินโดจีน และปล่อยให้ประเทศในอินโดจีนรับผิดชอบเรื่องของตนอย่างเต็มที่ ประเทศที่จะให้การค้ำประกันนั้นได้แก่ประเทศที่เข้าไปมีส่วนพัวพันด้วย ซึ่งอย่างน้อยที่สุดคือ มหาอำนาจ 5 ประเทศ แต่ดูทางของการเจรจาตกลงกันจะสำเร็จได้เพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับการตัดสินใจและ พันธะของสหรัฐที่จะต้องถอนทหารกลับไปภายในระยะเวลาอันสมควร และเจตนาของ การจำกัดระยะเวลา¹ การที่ฝรั่งเศสได้เสนอข้อกำหนดอินโดจีนให้เป็นกลางดังกล่าว ก็ เนื่องจากฝรั่งเศสต้องการแก้ไขสงครามเวียดนามเพื่อมิให้ต่างชาติแทรกแซงกิจการภายใน ของภูมิภาคเอเชียอาคเนย์

¹ Keessing's Contemporary Archives, 1965-1966, pp. 21635-21636.